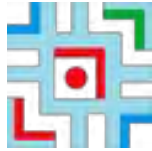

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ**

**ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**Матеріали II Міжнародної
науково-практичної конференції**

11-12 листопада 2021 року

Київ 2021

СЕКЦІЯ 7.
ЗЕМЛЕУСТРІЙ ТЕРИТОРІЙ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Дорош Й.М.

д.е.н., проф., чл.-кор. НААН
Інститут землекористування НААН України
м. Київ, Україна

Дорош А.Й.

PhD з економіки
Інститут землекористування НААН України
м. Київ, Україна

Харитоненко Р.А.

к.е.н.
Інститут землекористування НААН України
м. Київ, Україна

ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ФОРМУВАННЯ
МЕТОДОЛОГІЇ РОЗРОБЛЕННЯ ПРОГРАМИ РАЦІОНАЛЬНОГО
ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ РЕСУРСІВ ГРОМАДИ

Започаткована реформа децентралізації має значний потенціал для стимулювання розвитку громад, а значить, і країни загалом. Водночас мають місце й виклики, пов'язані з перебігом її впровадження, впливом на суспільно-політичне та соціально-економічне життя в різних сферах. Сутність децентралізації як і раніше, полягає в розширенні можливостей та зобов'язань новоутворених громад. З одного боку, відбулася зміна пропорції розподілу бюджетних надходжень між місцевими та державним бюджетами за різними статтями, а з іншого – громади змушені за власні кошти утримувати соціальну інфраструктуру [1].

Проте децентралізація стосується не лише фінансових ресурсів громади, а в тій чи іншій мірі більшості ресурсів на її території. Проте дані ресурси необхідно визначити, описати, проаналізувати, класифікувати, оцінити та спланувати їх максимально ефективно та раціональне використання з економічної, екологічної та соціальної точок зору. Відповідно постає необхідність сформувати науково-обґрунтовану методологію розроблення програми раціонального використання та охорони ресурсів громади.

Варто зазначити, що така програма розроблена на базі відповідної методології повинна відповідати концептуальним засади раціональної організації території ОТГ в контексті сталого розвитку сільських

територій. Також така програма може стати важливою складовою організації економічно та екологічно ефективного землеустрою сільських територіальних громад.

Також важливо визначити, що таке ресурси громади. Академічний тлумачний словник української мови подає значення слова ресурс, як запаси чого-небудь, які можна використати в разі потреби або як засоби, можливості, якими можна скористатися в разі необхідності [2]. Відповідно ресурсами громади вважаємо запаси чого-небудь на території громади, які можна використати в разі потреби та засоби й можливості наявні в громади, якими можна скористатися в разі необхідності.

Формування методології розроблення програми раціонального використання та охорони ресурсів громади має на меті формування як методів розроблення програми, так і чітко визначити структуру та зміст програми, що забезпечить їх уніфікацію, яка в свою чергу забезпечить зростання ефективності розробки таких програм, визначить вимоги до їх змісту та повноти, а також сприятиме підвищенню якості виконання робіт зі складання таких програм.

Методологія повинна розкрити наступні завдання:

- Формування методик розроблення програми;
- Визначення земельних, природних та інших ресурсів громади;
- Обґрунтування необхідності інвентаризації, оцінки, реєстрації, раціонального використання та охорони ресурсів громади;
- Формування переліку ресурсів громади, що підлягають вивченню та аналізу на території громади;
- Визначення підходів до оцінки ресурсів громади;
- Встановлення ресурсів громади, що підлягають реєстрації та реєстру в якому така реєстрація здійснюється;
- Визначення основних вимог до порядку розроблення Програми, її етапності, мети її розроблення та завдань, які вона повинна виконувати;
- Встановлення вимог до структури та змісту та складових Програми.

Важливою складовою методології є визначення, а програми – ідентифікація ресурсів громади. Відповідно першим кроком є їх інвентаризація. Метою інвентаризації є пошук та всеохоплююче вивчення всіх наявних на території громади ресурсів. Без ідентифікації та вивчення даних ресурсів неможливими є їх аналіз, оцінка та подальші кроки.

Аналіз наявних ресурсів та їх оцінка (якісна та кількісна, в тому числі в грошовому вимірі) є передумовою планування їх раціонального використання та охорони. Лише розуміння кількості наявних ресурсів, їх якості може дозволити оцінити потенційний економічний, екологічний та соціальний ефект від їх використання, чи на основі даної оцінки прийняти рішення про необхідність їх охорони. Відповідно, як оцінка самих ресурсів, так й оцінка їх потенційного використання дає змогу сформувати

план заходів, що забезпечить раціональне використання та охорону даних ресурсів. Важливо зазначити, що оцінка виконується як кожного ресурсу зокрема, так й інтегрованого ресурсного комплексу громади.

Чому раціональне використання та охорона цих ресурсів є важливою? У першу чергу забезпечення раціонального використання та охорони природних ресурсів є прямою вимогою Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища». З іншого боку з позицій сталості та стійкості як екосистем, так і громад у довгостроковій перспективі найефективнішим є саме раціональне використання ресурсів у трьох площинах, економічній екологічній та соціальній.

Висновки. Методологія розроблення програми раціонального використання та охорони ресурсів громади має всі передумови бути важливим науково-обґрунтованим документом, що визначає методи розроблення програм раціонального використання та охорони земель програми, а також формує їх структуру та зміст. Вона дозволить громадам формувати ефективні програми управління власними ресурсами, що сприятиме їх економічному розвитку, розвитку людського потенціалу та покращенню екологічного території громади.

Список використаних джерел

1. Дорош А.Й. Нові підходи до територіального планування в Україні з врахуванням децентралізаційних процесів та досвіду Австрії. Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. 2016. № 3. С. 78-85. DOI: doi.org/10.31548/zemleustriy2016.03.078

2. Ресурс // Словник української мови: в 11 томах. — Том 8, 1977. — с. 515. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/resurs>

Деркульський Р.Ю.

к.е.н.

*Інститут землекористування НААН України
м. Київ, Україна*

ЩОДО АКТУАЛЬНОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ТА ЗМІНИ МЕЖ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ І СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД У КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Починаючи з 1991 року чисельність сільського населення зменшилася на 2,5 млн. осіб, а кількість сільських населених пунктів - на 348 одиниць. Разом з тим кількість сільських рад збільшилася на 1067 одиниць [1].

Система місцевого самоврядування, яка ще недавно існувала в Україні не задовольняла потреб суспільства. Функціонування органів місцевого самоврядування у більшості територіальних громад не могло створити та